

Divadlo loutek Ostrava



Josef Kajetán Tyl

# FIDLOVAČKA

aneb

ŽÁDNÝ HNĚV A ŽÁDNÁ  
RVAČKA

Hudba: František Škroup

Andante con moto. No. 88.

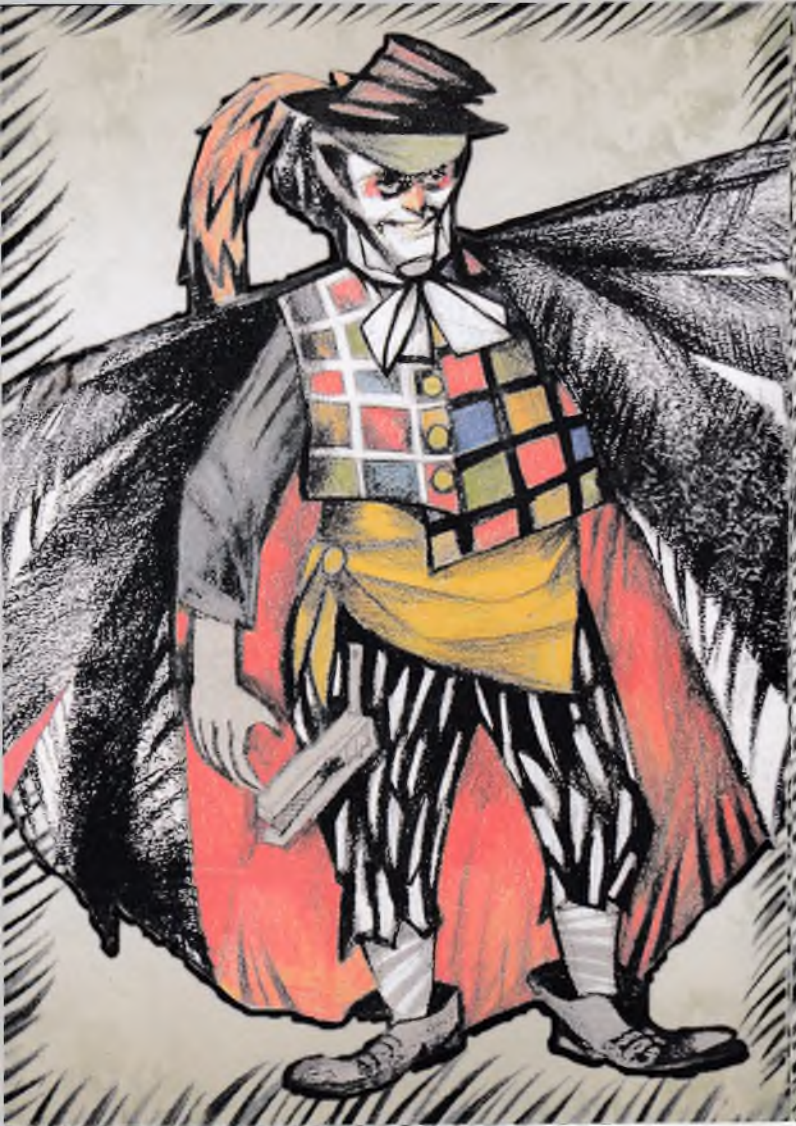
Violino  
 Conno  
 1<sup>mo</sup>  
 2<sup>da</sup>  
 Kde domov můj...  
 Diminu.

1. Voda hučí po lucinách  
 můj! 2. Vraji mlsná Bohumil m.  
 důše-outle vtěle čilem, mys

1. stoví se jara svet zmský ráj,  
 2. ja = snou, zenika zdar, a tu si =  
 1. zme zme cista domoo můj! zme  
 2. plomé, mezi Cechy domo můj. mezi.  
 to na pohled. a to jest ta rogs  
 le v zoru smar to je Cechu sla  
 violino d.  
 1<sup>mo</sup>  
 2<sup>da</sup>  
 můj! 2<sup>da</sup>

Prace, dne 1<sup>ho</sup> srpna 1860

J. Straußer



**Režie a úprava textu:  
Václav Klemens**

**Instrumentace  
a hudební nastudování:  
Vlastimil Ondruška j.h.**

**Výprava:  
Irena Marečková j.h.**

**Dramaturgie:  
Hermína Motýlová**



**Premiéra 28. září 2007**

**Václav Kroutil**  
*pražský měšťan a švec*  
Jiří Volkmer nebo Dušan Feller

**Jeník**  
*jeho syn, mlynářský krajánek*  
Lukáš Červenka

**Vdova Mastílková**  
*bohatá máselnice*  
Libuše Čecháková

**Lidunka**  
*její neteř*  
Jana Zajacová nebo Lucie Hružová j.h.

**Panna Cibulčini**  
*bývalá divadelní zpěvačka*  
Vladimíra Krakovková

**Pan Dudéc**  
*pražský švihák*  
Karel Růžička

**Hvězdoleský**  
*literát, recenzent atd., atd...*  
Martin Legerski

**Pan Hubínek**  
*uzenář*  
Richard Liberda

**Klinkáčková**  
*vdova*  
Lenka Pavlíčková

**Kozelka**  
*dobazovač*  
Ivo Marták

**Ondřej Jammerweil**  
*býspodár u máselnice*  
Ivan Feller nebo Miroslav Kudela j.h.

**Markýlka**  
*hospodyně u máselnice*  
Irena Křehlíková

**Živeles**

*žid*

Aleš Petrič

**Starý Mareš**

*slepý muzikant*

Nikos Engonidis

**Bětuška**

*jeho průvodkyně*

Edita Bandýová

**Macla**

*děvečka z výčepu*

Eva Kavanová

**Dráb**

Tomáš Rossi

**Muzikanti:**

Edita Bandýová, Nikos Engonidis  
a Tomáš Rossi

**Inspice:**

Michaela Šárská

**Světlo:**

Pavel Duda

**Zvuk:**

Jiří Philipp, Michal Giža

**Jevištní technici:**

Jiří Kučera, Martin Štěpanda



**Vyrobil Ateliér DLO**

pod vedením Jiřího Paskonky:

Vlasta Bednarská, Vladimír Bolek,  
Petr Dvorský, Martina Hrubešová,  
Zdeněk Janošec a Pavel Skorkovský.

## Josef Kajetán Tyl

(4.2.1808 Kutná Hora-11.7.1856 Plzeň)

- byl redaktorem, národním buditelem, prozaikem, básníkem, zakladatelem moderního českého divadla

- psal verše i prózu, kritiky, divadelní hry, překládal divadelní hry

- byl hercem, režisérem, dramaturgem, divadelním organizátorem, ředitelem ochotnických spolků, pořadatelem české společenské zábavy i poslancem Kroměřížského sněmu (1848)

J. K. Tyl je zklamán revolučními událostmi roku 1848, odchází v r. 1849 na venkov, kde zakládá českou kočovnou hereckou společnost, pro dlouhý ji musí rozpustit (1852) a sám přijme místo režiséra u Zöllnerovy společnosti.

Na jaře roku 1856 píše Tyl příteli:  
*„Jak to nyní se mnou vypadá, nestydím se Vám vyznati, že nemohu ani maličkost na zastavený kabát do Domažlic poslati...“*

Naposledy se objevil na scéně v dubnu 1856 v titulní roli své hry Chudý kejklír v Českých Budějovicích.

Divadelní i životní pouť J. K. Tyla se uzavírá v Plzni, kde 11.7.1856 umírá a kde je také pochován.

*„Tylův osud vždy dojímal a bude stále dojímat české lidi, kteří dříve, v dobách nesvobody, viděli v něm zářný příklad nadšeného sebeobětování pro národní zájmy a jeho obraz zavěšovali vedle podobizny Havlíčkovy...“*

*Miloslav Hýsel, J. K. Tyl, Zlatorob, 1926*

## Fidlovačka aneb Žádný hněv a žádná rvačka *Vlastenecká fraška*

V květnu 1834 oznamuje Tyl v časopisu Květy „letošní pražské rozeňátko Fidlovačku.“ Napsána však tehdy ještě nebyla, až před prosincovou premiérou otiskl Tyl v Květech dvě scény.

Premiéra se konala 21.12.1834 na scéně Stavovského divadla v Praze, hudbu napsal tehdejší dirigent Stavovského divadla, skladatel František Škroup (1801-1862).

Fraška měla úspěch u obecnosti, ale kritika ji odmítla. Kritik A. Müller v německém časopisu Bohemia se pohoršil nad Tylovou odvahou „napsat satiru na pražskou inteligenci“,

a tak paradoxně pomohl rozšíření Tylova textu písně *Kde domov můj?*, který ve své kritice zveřejnil.

Fidlovačka se hrála jen dvakrát, po premiéře byla uvedena jen jedna repríza dne 11.1.1835, kdy však hlediště Stavovského divadla bylo poloprázdné. Pražská kulturní společnost se nechala odlihnout kritikou v časopisu Bohemia... Fidlovačka zmizela z české divadelní scény, ani Tyl ji nikdy znovu neuvedl.

Tylova píseň slepého Mareše *Kde domov můj?*, která na premiéře zazněla, začala existovat nezávisle na Tylově hře. Nejdříve zdomácněla v Praze, ale brzy se rozšířila po venkově. Byla zpívána na slavnostech, stala se skutečnou národní písní, českou vlastenskou hymnou.

Tylova Fidlovačka se objevila na divadelní scéně až po 82 letech, na sklonu 1. světové války, kdy ji v Hillarově režii uvedlo v roce 1917 Vinohradské divadlo.

Po vzniku samostatného státu -  
- Československé republiky  
(28.10.1918) se Tylova líbezně jímavá vlastenecká píseň *Kde domov můj?* spolu se slovenskou písní Nad Tatrou sa blýská stala 21. prosince 1918 státní hymnou.

V Ostravě byla Tylova Fidlovačka naposledy uvedena v roce 1980, na scéně Státního divadla Ostrava, v režii Františka Korcluly.

## Co je fidlovačka s malým f ?

Dřevěný ševcovský nástroj,  
jímž se hladila neboli - fidlovala kůže  
na výrobu bot.

## A Fidlovačka s velkým F ?

Tylova divadelní hra  
je pojmenována podle lidové slavnosti  
pražských ševců, která se konala vždy  
ve středu po Velikonocích na louce  
v nuselském údolí.  
Byla to nejoblíbenější pražská pouť.  
Původ slavnosti je obestřen mnoha  
pověstmi.





Inscenace vznikla díky finančnímu příspěvku  
statutárního města Ostravy, Moravskoslezského  
kraje a Ministerstva kultury ČR.

Nositele autorských práv zastupuje DILIA,  
divadelní a literární agentura, Krátkého 1, Praha 9.



SKUPINA ČEZ  
GENERÁLNÍ PARTNER

SMP Severomoravská  
plynárenská



ČESKÝ ROZHLAS  
**OSTRAVA**  
99.0 FM • 105.3 FM • 107.3 FM

**polar**  
TELEVIZE OSTRAVA

 **Dalkia**  
Česká republika

**DNES**



Program k 1. premiéře sezony 2007/2008 vydalo  
Divadlo loutek Ostrava, příspěvková organizace,  
zřizovatel: statutární město Ostrava.  
Ředitelka DLO: JUDr. Jarmila Hájková  
Umělecký šéf: Václav Klemens  
Redakce programu: Hermína Motýlová  
Grafická úprava: Irena Marečková